

Motion till riksdagen 2012/13:Ju362

av **Andreas Norlén (M)**

Bekämpa de illegala vapnen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att se över behovet av att inrikta arbetet mot vapenrelaterad brottslighet på att bekämpa införsel, innehav, försäljning och användning av illegala vapen.

Motivering

Samtidigt som Brottsförebyggande rådet (Brå) rapporterar att antalet fall av exempelvis dödligt våld som sker inom ramen för ”fyller- eller bagatellbråk” och som ”utförs med hjälpmedel som i sig inte är olagliga (knytnävar, plankor, knivar, skjutvapen som gärningspersonen har licens för)” blir färre, rapporterar Brå att antalet mord som sker med illegala skjutvapen ökar. (Granath 2011 ”Det dödliga våldets utveckling”, Brå, s. 51). Detta är en utveckling som oroar. Samtidigt ger den skäl att ompröva den tidigare förda politiken.

Historiskt sett har insatser mot vapenrelaterad brottslighet främst inriktats på att förhindra att legala skjutvapen (hos exempelvis jägare eller idrottsskyttar) genom stöld hamnar i händerna på kriminella som sedan kan använda dem för att begå brott. Detta sker genom mycket hårda restriktioner för legalt vapeninnehav samt gällande förvaringen av de legala vapnen. Ett uttryck för denna tidigare syn ges av Rikspolisstyrelsen som skriver ”Åtgärder för att begränsa antalet illegala vapen måste därför enligt styrelsens mening utgå ifrån de legala vapnen” (RPS POL 551-1998/04 s. 14, min kursivering).

Tidigare har forskning på området saknats. Det senaste året har det dock kommit flera studier och forskningsrapporter som behandlar vapenanvändning och vapenstöld. Forskningen visar genomgående att legala eller tidigare legala (det vill säga stulna) vapen nästan aldrig används vid brott. Istället är det vapen insmugglade från Östeuropa som används.

Fel! Okänt namn på

Björn Hagelin (Hagelin 2012 "Skjutvapen använda i brott i Sverige 2000–2010") har undersökt samtliga anmälda fall av grova brott med skjutvapen (totalt 971) under perioden 2000–2010 och fann att det var i storleksordningen två vapen per år som kom från legala källor. Brottsförebyggande rådet har samtidigt visat att tidigare legala vapen knappt förekommer i kriminella kretsar: "Svenska vapen, som jaktvapen och armévapen, spelar i dag en mycket liten roll i den kriminella miljön. Förr var det hagelgevär och svenska armévapen. I dag är det utländska vapen av ett slag som det inte finns någon legal marknad för i Sverige. De är därför insmugglade. Det sker också en svart tillverkning av vapen i Sverige "[...] Jaktgevär figurerar numera nästan aldrig bland kriminella" (Brå 2012 "Brottslighet och trygghet i Malmö, Stockholm och Göteborg: En kartläggning", s. 97, 134).

Erik Lakomaa (Lakomaa 2012 "Gun Thefts and Safe Storage of Guns: A Note on Sweden 2003–2010") har samtidigt studerat samtliga polisanmälningar rörande stölder av vapen från privatpersoner under perioden 2003–2010. Lakomaa fann att antalet stölder av moderna, licensbelagda vapen är mycket lågt, både i absoluta tal och i relation till antalet vapenägare, till antalet legala vapen och till antalet inbrottsstölder. Vapen stjäls vid fyra promille av inbrottsstölderna i bostäder och fritidshus, vilket skall ställas i relation till att det fanns vapen i cirka 16 procent av hushållen. Antalet vapenstölder där moderna, licensbelagda vapen tillgreps var i genomsnitt 105, omfattande i genomsnitt 269 vapen per år, vilket skall ställas i relation till cirka 1,8 miljoner legala skjutvapen i landet. Trenden är också fallande. Som Hagelin visat kom i princip inga av dessa att användas för att begå brott.

Den idag tillgängliga forskningen visar sålunda att försöken att stoppa kriminellas användning av illegala vapen genom att ytterligare begränsa laglydiga personers innehav av legala vapen inte kan förväntas ge några mätbara resultat (samtidigt som sådana åtgärder naturligtvis innebär olägenheter för de 620 000 personer i landet som utövar jakt eller idrottsskytte). Eftersom kriminella till mycket stor del begår sina brott med vapen som smugglats in i landet kan åtgärder mot smuggling, innehav och överlåtelse av illegala skjutvapen förväntas ge långt bättre effekt när det gäller att bekämpa den allvarliga brottsligheten.

Stockholm den 4 oktober 2012

Andreas Norlén (M)